

**UCHWAŁA NR L/344/2022
RADY GMINY OBRZYCKO**

z dnia 28 grudnia 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2024.**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.)

Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Obrzycko na lata 2023-2024, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Obrzycko.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Włodzimierz Janasek

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania
Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym
na lata 2023 - 2024.**

I. Wstęp

Ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) wprowadziła od 1 stycznia 2022 r. zmiany w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050).

Ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, utworzyła Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom – zwane dalej „Centrum”, które zastąpiło Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN). Centrum, to państwowa jednostka budżetowa podległa właściwemu ministrowi do spraw zdrowia, a także umożliwiono sporządzenie Gminnego programu na okres nie dłuższy niż 4 lata, dodatkowo w zakresie art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w ramach nowelizacji rozszerzono działalność profilaktyczną i edukacyjną prowadzoną w ramach gminnych programów o obszar uzależnień behawioralnych.

Lata 2023 – 2024 będą okresem realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym – zwanego dalej „Gminnym programem” jak również kontynuacją wielu działań podejmowanych w latach poprzednich. Gminny program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień na terenie gminy Obrzycko. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zmniejszenia powstawania nowych i istniejących problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Nadużywanie alkoholu oraz używanie środków psychoaktywnych jest poważnym problemem społecznym, który generuje szereg szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Należą do nich m. in. pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki komunikacyjne, przemoc w rodzinie, ubóstwo czy bezrobocie. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki uzależnień, ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, promować zdrowy i trzeźwy tryb życia wolny od nałogów.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, jako zadania własnego gminy, które obejmuje następujące działania:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych ;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

Obok zadań dotyczących profilaktyki alkoholowej, Program zawiera zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, wynikające z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.), który nakłada na gminę obowiązek prowadzenia następujących działań:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także 4 działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie Gminy Obrzycko w postaci Gminnego programu na lata 2023 – 2024, którego adresatami są mieszkańcy gminy w tym m.in. osoby uzależnione i zagrożone patologiami społecznymi wraz ze swoimi rodzinami, jednostki zajmujące się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują problemy związane z uzależnieniami, placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, instytucje kultury oraz wszyscy, którym zależy na promowaniu zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów oraz szerzeniu idei trzeźwości w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Sposoby realizacji zadań ujętych w programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji w gminie, w oparciu o posiadane zasoby. Działania zaproponowane w ramach Gminnego programu nastawione są na zapobieganie i ograniczenie występowania wszelkich uzależnień w tym behawioralnych oraz obejmują działania profilaktyczne i pomocowe podejmowane w ścisłej współpracy przez wszystkie podmioty działające na rzecz pomocy w środowisku lokalnym i powinny mieć charakter długofalowy.

I. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Alkoholizm, narkomania i niejednokrotnie towarzysząca im przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które stanowią poważne zagrożenie dla życia społecznego mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. Informacje na temat ich skali i charakteru dostarczają dane podmiotów współpracujących w tym zakresie. Głównymi podmiotami są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach,
- Sąd Rejonowy w Szamotułach,
- Prokuratura Rejonowa w Szamotułach,
- Organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia,
- członkowie rodzin, osoby fizyczne.

1. Problem alkoholowy

„Alkohol jest jednym z najczęściej przyjmowanych środków uzależniających na świecie. W Polsce głównym środkiem uzależniającym jest alkohol etylowy (alkoholizm). Liczbę osób wymagających leczenia i rehabilitacji szacuje się w Polsce na ok. 30 tysięcy. Choroba alkoholowa - to przewlekła, nieuleczalna choroba wywołana uzależnieniem od alkoholu, przebiegająca z nawrotami. Jej konsekwencje zdrowotne dotyczą nie tylko samego chorego, ale również i jego najbliższych, co wyraźnie ją różni od innych chorób przewlekłych.

Objawy choroby alkoholowej:

- subiektywne poczucie przymusu sięgania po alkohol,
- koncentrowanie całego swojego życia wokół picia,
- nawroty picia po próbach podejmowania abstynencji,
- ograniczenie zachowań oraz reakcji związanych ze spożywaniem alkoholu,
- zmiana tolerancji na napoje alkoholowe,
- objawy abstynencyjne,
- poczucie niemożności rozstania się z alkoholem na zawsze,
- pragnienie picia kontrolowanego oraz nadzieja na zapanowanie nad alkoholizmem.

Nadużywanie alkoholu prowadzi do wielu negatywnych skutków zdrowotnych oraz społecznych. Skutkiem zdrowotnym może być nieprawidłowe funkcjonowanie wątroby, np. rozwój stłuszczenia wątroby, czy też marskość, a uszkodzenie organu jest nieodwracalne, (można je spowolnić lub zatrzymać, podejmując odpowiednie leczenie). Częste upijanie się ma wpływ również na układ krążenia oraz system nerwowy, gdyż może prowadzić do: uszkodzeń komórek nerwowych, udaru mózgu, otępienia, zaburzeń w pracy mięśnia sercowego, choroby wieńcowej, zawału serca, nadciśnienia tętniczego krwi. Wzrasta również ryzyko wystąpienia zaburzeń hormonalnych, chorób immunologicznych oraz nowotworów (w szczególności przełyku, krtani, gardła, języka oraz jelita grubego). Skutki alkoholizmu można także zaobserwować w wielu innych sferach, zwłaszcza rodzinnej, zawodowej oraz społecznej. Alkohol często staje się również przyczyną przemocy psychicznej lub fizycznej, może doprowadzić do rozpadu małżeństwa, utraty przyjaciół, itp. Osoba uzależniona w oczach pracodawcy przestaje być odpowiedzialnym pracownikiem, co może doprowadzić do utraty pracy. Ponadto skutkiem spożywania alkoholu mogą być też konflikty z prawem. Pod wpływem alkoholu pijący często wdają się w bójki, biorą udział w napaściach ulicznych, a nawet zdarza im się siadać za kierownicę samochodu, niekiedy ze śmiertelnym skutkiem.

2. Narkomania

Narkotyk - w języku potocznym jest określany wymiennie jako substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka. W psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowie (opiodowe). Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos” co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.

Substancje psychoaktywne:

- wpływają na centralny układ nerwowy,
- przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastoju, przeżycia ekstremalnych doznań,
- wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
- przewlekłe przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią,
- mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne,
- często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne). Za „narkotyk miękkiej” uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.”

Narkomania - stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Objawy uzależnienia od narkotyków, w zależności od zażywanej substancji psychoaktywnej, mogą być nieco inne. Symptodem świadczącym o zażywaniu narkotyków może być zmiana sposobu bycia, środowiska, stylu ubierania się. Osoby uzależnione często oddalają się od przyjaciół i rodziny, mają problemy w kontaktach z otoczeniem, stają się drażliwe, nerwowe, zaniedbują codzienne obowiązki (szkolne, zawodowe, domowe). Podstawowym objawem uzależnienia jest niekontrolowany przymus sięgania po substancje odurzające (psychoaktywne). Uzależniony traci kontrolę nad przyjmowanymi narkotykami, mimo starań nie jest w stanie utrzymać

abstynencji. Narkomania prowadzi do wielu szkód zdrowotnych (psychicznych i fizycznych) oraz społecznych. Zażycie narkotyków zaburza funkcjonowanie poszczególnych narządów w ludzkim organizmie. Środki psychoaktywne zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia udaru mózgu, zawału serca, spadku odporności, uszkodzenia wątroby, nerek, a także powstania zakrzepów w żyłach. Narkomanii mają również problem z obniżeniem płodności oraz spadkiem libido. Osoby przyjmujące narkotyki dożylnie są też bardziej narażone na zarażenie groźnymi chorobami jak WZW typu C oraz wirus HIV. Zazwyczaj uzależnienie od narkotyków widać w wyglądzie. Osoby uzależnione są osłabione, blade oraz tracą na wadze. Często też występuje u nich przewlekły katar, kaszel oraz krwawienia z nosa. Narkotyki nie pozostają bez wpływu na sferę psychiczną. Środki psychoaktywne mogą powodować zaburzenia osobowości, stany lękowe, a nawet depresję. Narkomanii mogą towarzyszyć również zaburzenia pamięci, nerwice, ostra lub przewlekła psychoza, a także zaburzenia o charakterze seksualnym. W zależności od rodzaju przyjmowanych środków może się pojawić nadmierne pobudzenie, agresja i drażliwość, jak i apatia bądź przygnębienie. Dodatkowo osoby używające narkotyków często popadają w konflikty z prawem. Karalne jest nie tylko rozprowadzanie narkotyków czy ich produkcja, ale też ich posiadanie. Ponadto głód narkotykowy często popycha osoby uzależnione do kradzieży i innych przestępstw. Narkotyki zmieniają ludzi. Tracą oni zdolność do samodzielnego funkcjonowania, zaniedbują obowiązki. Często dochodzi do zaburzenia lub całkowitego zerwania więzi rodzinnych czy bezrobocia.

3. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienie behawioralne (czynnościowe) – zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia.

Przykłady uzależnień behawioralnych: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera/sieci internetowej, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

Przykładowe objawy mogące świadczyć o uzależnieniu behawioralnym od hazardu:

- wydawanie coraz większej ilości pieniędzy na hazard,
- potrzeba gry, aby osiągnąć pożądaną poziom podniecenia,
- trudności w ograniczaniu lub rzucaniu hazardu,
- uczucie niepokoju lub irytacji podczas próby ograniczenia lub rzucenia grania,
- uporczywe, częste myśli o hazardzie takie jak planowanie zakładów, myślenie o wcześniejszych doświadczeniach z hazardem i opracowywanie strategii, jak zdobyć więcej pieniędzy na grę,
- powrót do hazardu w sytuacji przygnębienia,
- kontynuowanie hazardu nawet po utracie pieniędzy przy próbie wyjścia na tzw. „zero”,
- ponoszenie konsekwencji finansowych lub społecznych w wyniku uprawiania hazardu.

Uzależnienia behawioralne, w zależności od rodzaju, prowadzą do poważnych konsekwencji zarówno psychicznych, fizycznych jak i społecznych.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ W GMINIE OBRZYCKO

I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Obrzycko.

·Ludność Gminy.

Struktura wg płci - stan na dzień 30.11.2022r.

Ludność ogółem	4460
Kobiety	2211
Mężczyźni	2208

Struktura wg wieku - stan na dzień 30.11.2022r.

	kobiety	mężczyźni	ogółem
do 17 r.ż	458	480	938
w wieku produkcyjnym	1230	1317	2547
w wieku poprodukcyjnym	547	288	835

Gmina Obrzycko liczy 4 460 mieszkańców, z czego 49,5% stanowią kobiety, a 50,5% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 7,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,1 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gmina Obrzycko ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -1. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 0,22 na 1000 mieszkańców gminy Obrzycko. W 2020 roku urodziło się 50 dzieci, w tym 50,0% dziewczynek i 50,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 401 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,92 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg. PARPA).

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg. PARPA)		W Polsce	W mieście 100 tys. mieszk.	W Gminie Obrzycko 4460
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 89 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 178osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 178osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	ok. 223-312 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	około 236 osób: dorosłych i dzieci

Przyjmując szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można zakładać, że w Gminie Obrzycko jest:

- osób uzależnionych od alkoholu – ok. 89 osób
- osób dorosłych, żyjących w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) – ok. 178
- dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików – ok. 178
- osób pijących szkodliwie – ok. 223-312
- osób doznających przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym – ok. 236

·Uchwały i zarządzenia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rok	2020	2021	2022
Limit	60	60	60
Liczba zezwoleń uchwalonych ogółem	60	60	60
Liczba wydanych zezwoleń	32	27	27
liczba niewykorzystanych zezwoleń ogółem	28	33	33

Tabela 1. Dane w zakresie liczby zezwoleń.

Jak wynika z danych z tabeli w gminie około 50% uchwalonych limitów jest wykorzystanych. Świadczy to o tym, że należałoby zmniejszyć liczbę limitów co spowoduje konkurencyjność wśród sprzedawców, co wpłynie na większe respektowanie zapisów ustawy.

·Rynek napojów alkoholowych w gminie.

Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców wyniosła:

Rok	2019 (4515 osoby)	2020 (4419)	2021 (4460 osoby)
Wartość sprzedanego alkoholu ogółem w placówkach na terenie gminy Obrzycko, na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców	1.067 409,75zł.	1.677 145,53zł.	2.022 354,88zł.
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy, statystyczny mieszkaniec Gminy	236,41zł.	379,53zł	453,44zł
liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	399	402	446

Tabela 1. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców oraz kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy w przedziale wiekowym.

Niepokojący jest wzrost wartości sprzedanego alkoholu w 2021r. w stosunku do lat ubiegłych.

Częstotliwość spożywania alkoholu/ diagnoza w 2019r./ Diagnozę przeprowadzono wśród osób dorosłych

	%	Ilość mieszkańców 18 lat i więcej(3530 osób)
Prawie codziennie	1%	35
Kilka razy w tygodniu	5%	177
Raz w tygodniu	3%	106
Kilka razy w miesiącu	2%	70
Kilka razy w roku	33%	1165
Nie piję	56%	1977

Największa liczba badanych to osoby deklarujące abstynencje (56%). Jedynie 1% pije codziennie. Niepokojące jest to, że 16% kontakt z alkoholem określają na wiek między 9 a 12 r.ż.

·Spżycie alkoholu w obrębie sklepu- badanie wśród sprzedawców.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególnie obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Spotykają się codziennie w swej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znacznym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. W listopadzie 2021 r. realizowany był program "35"- zmiana zachowań wśród sprzedawców napojów alkoholowych (sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim). Przeprowadzono dwa audyty. Podczas 1 audytu 44% sprzedawców w przypadku zakupu alkoholu przez osobę, która potencjalnie może być nieletnia- nie sprawdzono dowodu tożsamości i 56 % sprzedawców potwierdziło pełnoletność kupującej- co jest wynikiem dobrym jak na skalę Polski, natomiast podczas 2 audytu sytuacja znacznie się poprawiła ponieważ 75% sprzedawców zapytało o dowód i odmówiła sprzedaży alkoholu.

·Narkotyki i dopalacze

Wyniki badań wskazują, że uczniowie z Gminy Obrzycko nie przejawiają problemów związanych z prośbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy.

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i dopalacze. 87% badanych twierdzi, że w ich otoczeniu nie ma osób przyjmujących substancje odurzające. 100% respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne.

Problem zażywania narkotyków , dopalaczy ich nie dotyczy. Mimo to nie możemy czuć się zwolnieni z obowiązku prowadzenia w roku 2021 działań profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie narkomanii.

·Przemoc rówieśnicza

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawnia się w szkole często ma swoje źródło w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Wśród badanych uczniów duża część uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy fizycznej ze strony innych uczniów. Jeśli występuje agresja to głównie werbalna.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zadania ustawowe.

Zadania	2020	2021	2022
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym: - liczba przyjętych wniosków, - liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego, - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych, - liczba wniosków skierowanych do sądu.	21 4 0 0	18 3 1 0	16 1 1 1
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: - liczba zaplanowanych kontroli, - liczba przeprowadzonych kontroli.	2020 3 3	2021 2 3	2022 2 2
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: - liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.	2020 5	2021 5	2022 3

·Placówki leczenia odwykowego z których korzystają mieszkańcy Gminy.

Rok	2020	2021	2022
Liczba osób objętych terapią	6	5	5
w tym liczba osób z problemem alkoholowym	4	4	3

·Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych pomocą	74	73	71
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	8	9	8

·Izba wytrzeźwień lub policja

Rok	2020	2021	2022
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia	11	9	10
w tej liczbie osób nieletnich	1	0	0

II. Problemy wynikające z analizy danych statystycznych pozyskanych od podmiotów Gminy Obrzycko.

Problemy z analizy danych ujętych w tabelach

1. Bardzo wysoka liczba niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – w roku 2020 - 28 w kolejnym 2021 roku – 33

2. Wysoka, wzrastająca kwota sprzedanego alkoholu ogółem w latach 2020 - 1 677 145,53 zł, w porównaniu do roku 2021 - 2 022 354,88zł .

3. Wzrost kwoty, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy, statystyczny mieszkaniec Gminy – w 2020 roku 379,53 zł., w 2021 – 453,44 zł.

4. Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych:

2019r. - 399

2020r. - 402

2021r. - 446

5. Niepokojący wiek (9- 12 r. ż) pierwszego kontaktu z alkoholem.

6. Przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym.

7. Spożycie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży.

III. Planowane zadania wskazane w narodowym Programie Zdrowia

Zadania zaplanowane w Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2023-2024 w Gminie Obrzycko w ramach celów operacyjnych 3.1.3. Narodowego Programu Zdrowia.

Są to zadania regulacyjne zapewniające skuteczne egzekwowanie przepisów, a w perspektywie zmniejszenie dostępności fizycznej alkoholu.

Alkohol „odpowiada” w 100% za takie komplikacje zdrowotne jak zaburzenia psychiczne i behawioralne związane z alkoholem, zatrucia alkoholem, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku. Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu w duża jest duża, z mierzalną tendencją wzrostową. Powołując się na zapis art. 12. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w tabeli poniżej zasugerowano działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Obrzycko.

Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Obrzycko

1	Obniżenie liczby uchwalonych zezwoleń do liczby wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom.
2	Obniżenie liczby niewykorzystanych zezwoleń.
2	Zwiększenie odległości punktów sprzedaży od obiektów chronionych (obecnie 50 metrów).
3	Obniżenie kwoty, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy.
4	Obniżenie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

IV. Planowane zadania z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.	
Finansowanie punktu konsultacyjno- informacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków i ich rodzin, Motywowanie i kierowanie na leczenie.	- ilość osób korzystających z punktu
Szkolenia i kursy dla członków GKRPA	- ilość szkoleń, - liczba uczestników
Udostępnianie w miejscach publicznych informacji w formie broszur, plakatów, ulotek na temat chorób alkoholowych oraz możliwości ich leczenia	- liczba broszur, plakatów
2. Udzielanie rodzinom, w których wstępują problemy alkoholowe, pomoc psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	
Finansowanie działalności punktu konsultacyjnego	- liczba osób korzystających z poradnictwa w punkcie
Zorganizowanie pomocy prawnej i psychologicznej dla rodzin z problemem	- liczba osób korzystających z porad
Przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek zgodnie z ustawą. Zaproszenie na rozmowę	- liczba zgłoszeń/ zasadnych/ - liczba przeprowadzonych rozmów
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	
Działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym	- liczba uczestników szkoleń
Prowadzenie kampanii „pozytywnych”- np. „ w tym sklepie nie	- liczba zrealizowanych kampanii- liczba

sprzedajemy alkoholu nieletnim”	punktów
Punkty informacji- oferty pomocy	- liczba punktów informacji
Realizacja zajęć z zakresu profilaktyki: upowszechnienie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu, realizacja programów profilaktycznych w szkołach oraz na zajęciach pozalekcyjnych w świetlicy środowiskowej,	- liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników programów
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	
Organizacja i finansowanie lokalnych imprez sportowych i kulturalnych na podstawie projektów profilaktycznych. Współpraca z Gminną Biblioteką Publiczną, Współdziałanie ze szkołami. Dążenie do stworzenia zintegrowanego systemu profilaktyki	- liczba imprez oraz ich zasięg,
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	
Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych).	-liczba podjętych interwencji z art. 13 ¹
Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych).	-liczba podjętych interwencji z art. 15
6. Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	- liczba przyjętych wniosków - liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych - liczba wniosków skierowanych do sądu
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	- liczba zaplanowanych kontroli - liczba przeprowadzonych kontroli
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.	- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	

V. Organizacyjne zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Wójt Gminy Obrzycko,
2. Rada Gminy Obrzycko,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Pracownicy Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych gminy,
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
6. Policja w Obrzycku,
7. Zakład Opieki Zdrowotnej,
8. Szkoła Podstawowa,
9. Świetlica Środowiskowa.

VI. Koordynowanie i sposoby realizacji zadań programu. Finansowanie zadań programu. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest koordynowana przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Obrzycku. Dysponentem środków jest Wójt Gminy Obrzycko.

VII. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie sytuacji występujących zagrożeń w środowisku lokalnym jest podstawą do właściwego rozeznania skali problemu uzależnień w gminie Obrzycko, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami programu. Wyżej wymieniony monitoring będzie przeprowadzony poprzez:

- a) zbieranie danych szacunkowych, statystycznych, ankietowych,
- b) analizę uzyskanych danych,
- c) wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi założenia Programu na terenie gminy Obrzycko,
- d) prowadzenie działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia uzależnieniami, a także monitorujących skuteczność realizowanych programów profilaktycznych,
- e) gromadzenie i analizę danych na temat problemu alkoholowego w gminie oraz porównywanie ich z danymi krajowymi,
- f) opracowanie wniosków oraz priorytetów na kolejne lata.

Ewaluacja programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników, ocenianych w miarę potrzeb. Ewaluacja będzie miała też charakter praktyczny - dane będą analizowane, celem dostarczania wniosków i rekomendacji użytecznych dla lokalnych władz, jak również dla osób zawodowo i społecznie zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VIII. Zadania GKRPA

1. Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i zmotywowanie do leczenia odwykowego.

3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

4. Inicjowanie postępowań opiekuńczych w sprawach dzieci z rodzin alkoholowych.

5. Współpraca z właściwymi komórkami policji.

6. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia w stosunku do podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

7. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

8. Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki szkolnej i rodzinnej oraz pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

9. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

10. Udział w szkoleniach przeznaczonych dla członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

11. Pokrywanie kosztów sądowych.

12. Ze swojej działalności Komisja sporządza roczne sprawozdanie, które przedkłada do wiadomości Radzie Gminy do dnia 31 marca następnego roku.

IX. Finansowanie zadań programu.

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków własnych Gminy pozyskanych w 2023 i 2024 r. z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Planowana kwota na 2023 r. wynosi 77 000,00 zł.

·Preliminarz wydatków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2023/85-154/

L.p	Nazwa zadania	Plan środków na 2022 r.	
		85154-	70.000,00
1	Wynagrodzenie osobowe dla członków Komisji, Psychologa, opiekunów „zielonej szkoły”, świetlicy opiekuńczo- wychowawczej oraz inne koszty związane z funkcjonowaniem Komisji		30 000,00
2	Wydatki- składki ZUS, Fundusz pracy		5 950,00
3	Zakup materiałów		14 850,00
4	Zakup usług pozostałych		19 000,00
5	Podróże służbowe		200,00

·Preliminarz wydatków na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania narkomanii na rok 2023/85-153/

L.p	Nazwa zadania	Plan środków na 2023r.	
		85-153	7000,00
1	Zakup materiałów edukacyjnych i innych		3 000,00
2	Zakup usług pozostałych		4 000,00

·Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zasady wynagradzania członków komisji

1. Członek komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 500 zł brutto, jako zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne. Jedna nieobecność na posiedzeniu powoduje obniżenie wynagrodzenia o 50%, a następne nieobecności w miesiącu powodują utratę wynagrodzenia w całości. Komisja zbiera się dwa razy w miesiącu.

2. Wypłata wynagrodzenia następuje na koniec każdego miesiąca na podstawie listy obecności.

3. Członkowie GKRPA nie będący pracownikami Urzędu otrzymują zwrot kosztów podróży na zasadach obowiązujących w Urzędzie Gminy Obrzycko.

X. Akty prawne regulujące kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu.

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
7. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020.
15. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Materiały źródłowe.

1. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2010.
2. Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.
3. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 2020.

Przewodniczący Rady Gminy

Włodzimierz Janasek